Projev Jiřího Daníčka,
předsedy Federace židovských obcí v České republice,
na slavnostním shromáždění
u příležitosti
Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti

Senát, Hlavní sál, 27. ledna 2011

Vážení a milí účastníci dnešního setkání,

V haftaře k sidře Pekudej (První královská **7**,51–**8**,21) čteme:
6 Poté kněží truhlu Hospodinovy smlouvy přinesli na její místo do přijímací síně domu do nejsvětější svatyně pod křídla cherubů.
7 Neboť ti cherubové prostírají křídla k místu truhly a shora zakrývají truhlu i s jejími tyčemi.
8 A tyče byly tak dlouhé, že předky tyčí byly viditelné ze svatyně před přijímací síní, zvenčí však viditelné nebyly, a byly tam až do tohoto dne.

Byly tam až do tohoto dne.
To je velmi zvláštní formulace . První, co člověka napadne je, že je to špatně přeloženo Ale *Vajihju šam ad hajom haze* je skutečně gramaticky minulý čas a správný překlad tedy je „a byly tam až do tohoto dne“. Co si s tím počít? Text nás zřejmě nechce informuje o tom, že ty zmíněné tyče někdo odnesl nebo dokonce odcizil. To by se dalo vyjádřit srozumitelně a jasně několika slovy. Také kralický překlad zachovává minulý čas. Moderní ekumenický překlad už považuje minulý čas za chybu a uvádí „a jsou tam dodnes“.

Někomu to může připadat malicherné, ale u textu, o kterém předpokládáme, že v něm nic není omylem či náhodou, to může znamenat hodně. Například míru spolehlivosti sdělení. Pokud například třeba řekneme: „Obraz je v muzeu dodnes“ a ten samý den jsme ho tam na vlastní oči viděli, pak je naše informace pravděpodobně správná. Ale také to pravda být nemusí. Od té doby, co jsme ho viděli, mohl být odstraněn, zničen, ukraden... Vlastně bychom také mohli a rigorózně vzato měli říci „byl tam až do tohoto dne“. To je, co víme určitě. Ostatní je pravděpodobné, hodně pravděpodobné, ale zcela jisté to není.

Zkusme takový přístup vztáhnout na jednání lidí. A třeba rovnou na naší situaci. Scházíme se tady pravidelně už několik let, a je to hezká tradice, třebaže má u základu velmi smutné události. Slavnostní shromáždění těch kdo přežili holocaust, politiků, Židů, představitelů církví, Romů v historickém sále Senátu, společná vzpomínky na ty, kteří na tom byli v zlých dobách násilí a zkázy nejhůře a většinou zahynuli, i projev vůle osobně a aktivně se postavit do cesty těm, kteří násilí a zkázu obdivují a rádi by si praxi nacistů zopakovali, to je povzbuzující skutečnost.

Asi se ptáte, co s tím má společná gramatika ve starém hebrejském textu, jak souvisí téma a důvod tohoto setkání s přítomným a minulým časem v jedné jeho větě. Mně to vychází následovně: Až dnešní setkání skončí a my se rozejdeme do svých domovů, můžeme tam říci. sešli jsme se a ta dobrá tradice trvá až dodnes. Jenže, správněji, stejně jako starý kronikář v První knize Královské, bychom asi měli říci „a scházeli jsme se až dodnes“. Protože jestli se sejdeme za rok znovu, budeme-li živi a zdrávi, to záleží na nás. Jisté je vždy jen to, co už se stalo, a aby to trvalo i do budoucna, musí se to, často i se značným úsilím, obnovovat. Hovoří o tom i jeden verš z ranní modlitby, který zní „pán divů, jenž svou dobrotou denně, neustále, obnovuje dílo počátku“.
Doufám, drazí přátelé, že se nám to podaří, že budeme moci i v příštích letech konstatovat, že „scházeli jsme se až dodnes“. K tomu vám všem přeji hodně zdraví a dobré vůle a za dnešní účast za Federaci ŽO i NFOH také upřímně děkuji.